

Obsah

Úvodem	11
I. VZNIK, VÝVOJ A POVAHA EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ	13
1. Zrození Evropských společenství	13
A) KOŘENY EVROPSKÉ MYŠLENKY	13
B) POLITICKÉ SOUVISLOSTI	15
C) HOSPODÁŘSKÉ SOUVISLOSTI	15
D) BEZPEČNOSTNÍ SOUVISLOSTI	16
E) ZALOŽENÍ EVROPSKÉHO SPOLEČENSTVÍ UHLÍ A OCELI (ESUO)	17
F) ZALOŽENÍ EVROPSKÉHO HOSPODÁŘSKÉHO SPOLEČENSTVÍ (EHS) A EVROPSKÉHO SPOLEČENSTVÍ ATOMOVÉ ENERGIE (ESAE – EURATOM)	19
G) ČLENSKÁ ZÁKLADNA SPOLEČENSTVÍ	19
2. Právní povaha Evropských společenství	20
A) ÚVODNÍ POZNÁMKY	20
B) NADSTÁTNOST (SUPRANACIONALITA)	22
C) EVROPSKÁ UNIE	23
1. Evropská unie jako nová kvalita evropské integrace	23
2. Maastrichtská smlouva o Evropské unii	23
3. Právní postavení Evropských společenství	26
A) VZTAHY MEZI SPOLEČENSTVÍM A ČLENSKÝMI STÁTY	26
B) MEZINÁRODNĚ PRÁVNÍ SUBJEKTIVITA EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ	27
1. Způsobilost uzavírat mezinárodní smlouvy	28
a) Dohody o přidružení (asociační dohody)	29
b) Obchodní dohody	33
c) Dohody o přijetí nového člena	34
2. Výsady a imunity	35
3. Mezinárodně právní odpovědnost	35
4. Diplomatické styky	35
C) VNITROSTÁTNÍ PRÁVNÍ SUBJEKTIVITA EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ	36

II. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ	38
1. Evropský parlament	39
A) SLOŽENÍ	39
B) ORGANIZACE ČINNOSTI EVROPSKÉHO PARLAMENTU	41
C) PRAVOMOCI	42
1. Účast v legislativní činnosti	42
2. Mezinárodní vztahy	43
3. Účast v projednávání rozpočtu	43
4. Slyšení Parlamentu	44
5. Vyslovení nedůvěry	44
6. Parlamentní otázky	45
7. Výroční zprávy	45
8. Další nové pravomoci zavedené Smlouvou o Evropské unii	46
2. Rada	47
A) SLOŽENÍ	47
1. Výbor stálých zástupců (COREPER)	48
2. Zástupci členských států v Radě	49
B) ORGANIZACE ČINNOSTI RADY	49
1. Hlasování	49
2. Způsob práce Rady	51
3. Generální sekretariát	51
C) PRAVOMOCI	51
1. Rozhodovací pravomoc	51
2. Mezinárodní vztahy	52
3. Změny smluv	52
4. Koordinace hospodářské politiky	52
5. Evropská politická spolupráce	53
D) EVROPSKÁ RADA	53
3. Komise	55
A) SLOŽENÍ	55
B) ORGANIZACE ČINNOSTI KOMISE	57
C) PRAVOMOCI	58
1. Aplikace práva Evropských společenství (kontrolní pravomoc)	59
2. Doporučení a posudky	60
3. Rozhodovací pravomoc	60
4. Pravomoci delegované Radou	60

5. Účast v legislativní činnosti	61
6. Mezinárodní vztahy	62
7. Finanční pravomoci	62
8. Všeobecná zpráva	62
4. Soudní dvůr	62
A) FUNKCE	62
B) SLOŽENÍ	63
C) GENERÁLNÍ ADVOKÁTI	64
D) ORGANIZACE ČINNOSTI	65
E) SOUD PRVNÍ INSTANCE	65
5. Dvůr auditorů	66
6. Další orgány	66
A) HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR	66
B) VÝBOR REGIONŮ	67
III. PRÁVNÍ SYSTÉM SPOLEČENSTVÍ – PRAMENY A NORMOTVORBA	68
1. Pojem práva Evropských společenství	68
2. Akty členských států	70
I. ZŘIZOVACÍ SMLOUVY	70
A) PŘEHLED	70
B) PŮSOBNOST ZŘIZOVACÍCH SMLUV	71
1. Územní působnost – <i>ratione loci</i>	71
a) Omezení územní působnosti	71
b) Rozšíření územní působnosti	72
c) Územní působnost ve smyslu prostorovém	73
2. Osobní působnost – <i>ratione personae</i>	73
a) Státy jako členové Evropských společenství	73
b) Fyzické a právnické osoby	74
3. Časová působnost – <i>ratione temporis</i>	75
4. Věcná působnost – <i>ratione materiae</i>	76
a) Věcná působnost ES	76
b) Věcná působnost ESUO	77
c) Věcná působnost ESAE	77
d) Vztah mezi zřizovacími smlouvami ES, ESUO a ESAE	78
C) ZMĚNY A DOPLŇKY (REVIZE) ZŘIZOVACÍCH SMLUV	78

D) PŘÍLOHY, PROTOKOLY A PROHLÁŠENÍ	80
II. SUBSIDIÁRNÍ SMLOUVY	80
III. AKTY ZÁSTUPCŮ ČLENSKÝCH STÁTŮ	80
3. Akty orgánů Společenství	81
A) DRUHY AKTŮ SPOLEČENSTVÍ	81
B) LEGISLATIVNÍ PRAVOMOCI SPOLEČENSTVÍ	82
C) DELEGACE PRAVOMOCÍ	84
D) FORMÁLNÍ NÁLEŽITOSTI AKTŮ SPOLEČENSTVÍ	85
E) PROCEDURA LEGISLATIVNÍ ČINNOSTI SPOLEČENSTVÍ	85
1. Postup podle článku 189b	86
2. Postup podle článku 189c	87
3. Postup v dalších případech	88
4. Obecné poznámky k všem variantám postupu	91
F) PUBLIKACE A NOTIFIKACE	91
4. Akty smíšené povahy	92
5. Obecné zásady právní	92
IV. APLIKACE PRÁVA SPOLEČENSTVÍ	94
1. Základní zásady aplikace práva Společenství	94
A) PRINCIP PŘÍMÉ ÚČINNOSTI	94
1. Pojem	94
a) Přímá účinnost z hlediska obsahu (konstrukce) normy	95
b) Přímá účinnost z hlediska platnosti normy	95
2. Jednotlivé prameny z hlediska přímé účinnosti	96
B) PRINCIP NADŘAZENOSTI PRÁVA SPOLEČENSTVÍ	100
2. Aplikace práva Společenství jeho orgány	102
A) POJEM	102
B) FORMY PORUŠENÍ POVINNOSTI	104
C) VLASTNÍ ŘÍZENÍ PŘED ORGÁNY SPOLEČENSTVÍ	105
1. Administrativní stádium	105
2. Stádium soudní	108
3. Řízení před Soudním dvorem a Soudem první instance	109

A) PRAVOMOC SOUDNÍHO DVORA	109
B) DRUHY ŽALOB K SOUDNÍMU DVORU	109
C) ŘÍZENÍ O PŘÍMÝCH ŽALOBÁCH	117
D) PREJUDICIÁLNÍ ŘÍZENÍ	119
1. Pojem prejudiciálního řízení	119
2. Předmět prejudiciálního řízení	121
3. Vymezení soudu ve smyslu článku 177 smlouvy	123
4. Povinnost předat věc k prejudiciálnímu řízení	124
5. Procesní otázky	125
V. PŘEHLED TZV. MATERIÁLNÍHO PRÁVA SPOLEČENSTVÍ	127
I. ZÁKLADY SPOLEČENSTVÍ. JEDNOTNÝ VNITŘNÍ TRH	127
A) ZÁKLADNÍ SVOBODY	127
1. Volný pohyb zboží	130
A) ZÁKLADNÍ POJMY	130
B) CELNÍ UNIE	131
1. Zákaz ukládání cel a jiných dávek s obdobným účinkem	131
2. Společný celní tarif	132
C) ZÁKAZ DISKRIMINACE V DAŇOVÉ OBLASTI	133
D) ZRUŠENÍ KVANTITATIVNÍCH OMEZENÍ DOVOZU A VÝVOZU	134
1. Pojem kvantitativních omezení a opatření s obdobným účinkem	134
2. Výjimky ze zákazu uplatnění kvantitativních omezení a opatření s obdobným účinkem	137
3. Zvláštní ustanovení o přípustnosti kvantitativních omezení a opatření s obdobným účinkem	139
E) STÁTNÍ MONOPOLY KOMERČNÍ POVAHY	140
F) OMEZENÍ STÁTNÍCH PODPOR	141
2. Volný pohyb osob a služeb	143
A) ÚVODNÍ POZNÁMKY	143
1. Pojem volného pohybu osob	143
2. Zákaz diskriminace	143
3. Sociální aspekty volného pohybu osob	144
4. Kategorie ekonomicky činných osob a volný pohyb služeb	145
B) VOLNÝ POHYB PRACOVNÍKŮ	145
1. Prameny práva	145
2. Pracovníci a jejich práva	146

3. Omezení volného pohybu pracovníků	147
C) SVOBODA PODNIKÁNÍ OSOB VYKONÁVAJÍCÍCH TZV. NEZÁVISLOU ČINNOST. VOLNÝ POHYB SLUŽEB	148
1. Prameny práva	149
2. Obsah práva na podnikání a práva na poskytování služeb	149
3. Omezení práva na podnikání a volného pohybu služeb	150
D) OMEZENÍ VOLNÉHO POHYBU OSOB Z DŮVODU VEŘEJNÉHO POŘÁDKU, VEŘEJNÉ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ	151
E) SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ	152
3. Volný pohyb kapitálu	154
B) HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ	155
1. Úvod	155
2. Zákaz určitých dohod mezi podniky, opatření sdružení podniků a společných postupů	156
3. Zákaz zneužívání dominantního postavení	158
4. Aplikace ustanovení o hospodářské soutěži	159
A) PRAVOMOCI A POVINNOSTI KOMISE	159
B) ŘÍZENÍ PŘED VNITROSTÁTNÍMI SOUDY	162
5. Soutěž a duševní vlastnictví	162
C) SBLIŽOVÁNÍ (HARMONIZACE) VNITROSTÁTNÍHO ZÁKONODÁŘSTVÍ	163
II. SPOLEČNÁ POLITIKA SPOLEČENSTVÍ	168
A) OBECNÁ EKONOMICKÁ A MĚNOVÁ POLITIKA SPOLEČENSTVÍ	168
1. Ekonomická politika	168
A) NOVÁ ÚPRAVA EKONOMICKÉ POLITIKY VE SMLouvĚ O EVROPSKÉ UNII	168
B) FINANČNÍ POMOC SPOLEČENSTVÍ ČLENSKÝM STÁTŮM	169

2. Měnová politika	169
B) SPOLEČNÁ POLITIKA SPOLEČENSTVÍ V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH	172
1. Politika v oblastech stanovených zřizovacími smlouvami EHS a ESUO v jejich původním znění	172
A) SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA	172
B) SPOLEČNÁ DOPRAVNÍ POLITIKA	173
C) PRŮMYSLOVÁ POLITIKA	173
2. Společná politika v oblastech dalších	174
A) REGIONÁLNÍ POLITIKA – HOSPODÁŘSKÁ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOST	174
B) SOCIÁLNÍ POLITIKA	174
C) OBCHODNÍ POLITIKA	174
D) ENERGETICKÁ POLITIKA	175
E) POLITIKA VÝZKUMU A TECHNOLOGICKÉHO VÝVOJE	175
F) POLITIKA OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	175
G) POLITIKA OCHRANY SPOTŘEBITELE	175
H) POLITIKA V DALŠÍCH OBLASTECH PODLE SMLOUVY O EVROPSKÉ UNII	176
VI. VZTAH ČESKÉ REPUBLIKY K EVROPSKÝM SPOLEČENSTVÍM	177
1. Přehled smluvní úpravy	177
2. Přehled obsahu dohody o přidružení ČR	178